

Unde plasăm reproșul?

Atunci când suntem nemulțumiți de atitudinea cuiva, obișnuim să ne semnalăm disconfortul prin reproșuri. Problemele care se ridică în acțiunea de a reproșa sunt valoarea de adevăr a reproșului, atributul obiectiv sau subiectiv al conținutului reproșului, capacitatea de a analiza obiectiv. Până la urmă, conflictul se naște tocmai în jurul polemicii asupra subiectivismului și obiectivismului reproșului.

Reproșul se definește ca fiind o mustrare, învinuire, o imputare. Imputarea este acțiunea de a atribui cuiva fapte, gesturi, atitudini nepotrivite, condamnabile. Ceea ce este important în definirea reproșului este acțiunea de a atribui.

Reproșul, prin urmare, atribuie altei persoane fapte, atitudini, gesturi, evenimente construite de conștientul și inconștientul persoanei care reproșează. Metaforic vorbind, reproșul este o construcție epică, bazată pe o dramaturgie și semnată de autor. Autorul nu-și asumă dramaturgia devenită conștientă, ci o atribuie unei alte persoane, făcând-o pe aceasta direct răspunzătoare de propria lui construcție. În reproș celălalt e vinovat, iar propria persoană scapă de încărcătură afectivă negativă care ar putea să-l devasteze. Unele persoane au aptitudinea de a-și asuma construcția proiectată, de a fi corpuri de rezonanță, de a introiecta conținutul negativ culpabilizator al autorului. Din acest moment, conflictul se duce și în interiorul celuilalt.

Reproșul conține cu preponderență aspectul subiectiv al autorului. Este construit pornind de la datele lumii reale care au rezonanță pentru psihicul persoanei și care reactualizează suferințe, angoase, traume psihice fixate cu mult timp în urmă. Informațiile preluate selectiv din lumea reală, exterioară, considerată a fi obiectivă, sunt legate de fantasme conștiente sau inconștiente, deja existente în psihismul persoanei. Astfel, se re-crează o poveste cunoscută, dar de data aceasta altcineva joacă rolul principal. Reproșul se caracterizează prin repetiția scenariului, în care joacă de fiecare dată alți actori. Rolul actorilor, în viziunea „dramaturgului”, este de a suporta proiecția sentimentelor negative și de a se identifica cu personajele fixate și pietrificate în timp. Scopul autorului este de a distruge, în mod repetat, persoanele care-i amintesc de prima, pe care a trăit-o ca generatoare de tensiune și angoasă.

O soluție pentru a ieși din capcana construcției psihice care-i aparține unuia, dar pe care celălalt trebuie să și-o asume, este de a face din fantasmele, care construiesc reproșul, gânduri care pot fi supuse reflecției. Gândirea reflexivă poate stabili caracterul repetitiv al atribuirii de sentimente negative, poate stabili aspectul subiectiv al experienței, poate elibera personajele din lumea interioară și-i poate accepta pe ceilalți ca fiind diferiți de el și între ei.

Psiholog Gabriela Romanet

gabriela.romanet@imagossite.ro

© Gabriela Romanet